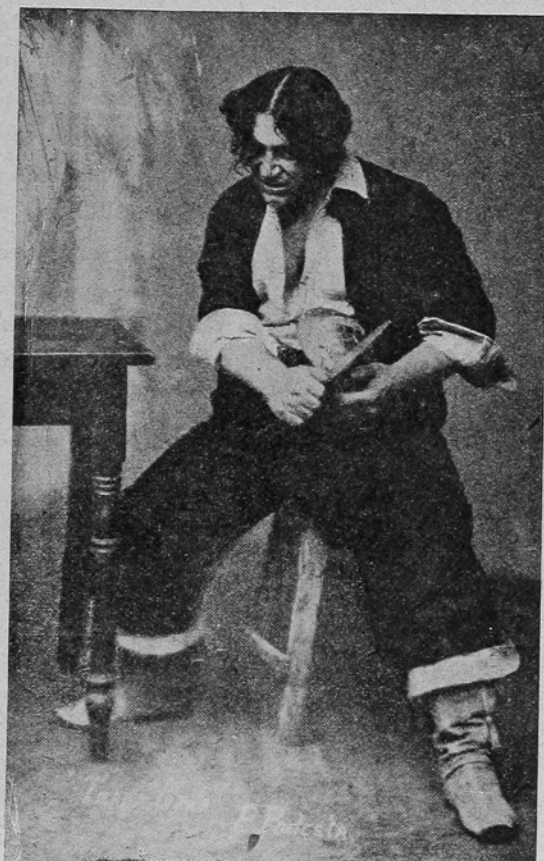

La Escena Catalana

Redacció y Administració: Plassa del Pi, 5, Barcelona.

Preu: 15 cèntims

UN «MANELICH» ARGENTÍ

L'eminent actor americà PAU PODESTÀ en l'interpretació de Tierra baja, en criollo

Segón folletí de la trilogia de Victor Balaguer, LOS PIRINEUS

Literatura de cantonada

o
«Eb TEATRO DE IDEAS»

Un tal José Fola Igúrbide, ha plantat uns cartells per les cantonades, verdaderament sugestius, anunciant una comedia qu'ha produhit sa portentosa inteligencia, y per mes que's tracta d'una obra caslellana, que no entra en nostre jurisdicció, no podèm menys que ferli el reclàm, encare que sols siga per'esbargiment de nostres lectors.

Afigurinse que el drama en qüestió se titula *La Sociedad ideal*, y son autor en el cartell ens comunica que ha retirat ses obres de l'Empresa del Espanyol pera portarles al Apol, al revés de lo que va comunicar la temporada passada, de que les había retirades del Apol pera portarles al Espanyol.

Fins aquí això no està castigat per cap tribunal pero, aguantintsen y vegin quins crims de lesa literatura se perpreten en el mateix cartell, en forma de quartetes, d'aquelles que'n Fraqueza en diu *cuartilles*.

«La diferencia entre el hombre
y el bruto, es la inteligencia.
Si el hombre no la cultiva
se borra la diferencia.»

Això es per que l'autor cultiva el *teatro de ideas*, y per mostra ens dona aquest botó.

Però no desmayin y vegin aquest altre botó.

«¡Oh, Pueblo! Ten por seguro
que no verás en tus sienes
la corona que ambicionas
si ganada no la tienes.»

Decididament *La sociedad ideal* deu ser cosa magnífica... ¡Quins pensaments! ¡Quines *aldeyes*! De segur que si en Llanas media el crani d'aquest portentós dramaturch, el declararia un cap gros incomparable.

Pero, no tot son desgracies; per sort en el cartell hi llegim un altre quarteta que diu:

«Para ser hombre hay que dar
por precisa obligación
disciplina a las pasiones
y buen uso a la razón...»

Y entrèm en plena lley de compensacions, puig si bé les anteriors *aldeyes* son dolentes, en cambi aquesta es... pitxor.

Pero, no desanimin, que sempre hi ha un pitxor, o sinó, llegeixin, si tenen valor pera seguir llegint.

«El Hombre es libre por ley
de su propia voluntad.
Hay muchos que son esclavos
aunque les dan libertad.»

Justos. Aquí tornèm a recordar aquell tros de la balada famosa, que diu:

«La mola rodava
sense may parar;
jo que la mirava
la veyia rodar!»

Ja veig al amich Rojas trencantse el cap boy cercant la solució de les *ideas* exposades en *La sociedad ideal*, que de segur que deu deixar endarrera a *El Sol de la Humanidad*.

¡Quina llàstima que en LA ESCENA CATALANA, en Bonavia ens privi de donar compte del Teatre Castellà!

Pero, bah, ens queda l'esperansa de que en Pallardó o qualsevol altre traductor en fassi una versió catalana de *La sociedad ideal* pera ser representada en el Teatre Català qu'explota l'autor de *Tot ha anat bé... ¡es un noy!*

¡A veure si s'animen y l'estrenen a darrera de la *Xicara* d'en Sellés!

JEP-ROCH HOMS.

Estrenes de la Setmana

E. GIMENEZ

PRINCIPAL

Los Pirineus.—

Obra dramàtica en un pròlech y tres actes, de Victor Balaguer.

Son prou coneguts els mèrits qu'avaloren la trilogia del autor de

Les esposalles de la morta, y això ens excusa de parlar de *Los Pirineus*, obra que ha sigut presentada esplèndidament per l'Empresa del Teatre Principal.

Hi había una verdadera necessitat de que aquesta obra no restés per més temps inèdita, y emplem el mot d'*inèdita* perquè nosaltres entenem que les produccions teatrals no's *publiquen* fins el dia que les veyem viure damunt les taules.

En la primera època del Teatre Català que's quan fou escrita aquesta trilogia, ab seguretat que hauria obtingut un èxit dels més grans, més en l'actualitat. davant d'un públic que ha vist evolucionar ab tanta rapidesa nostre teatre, l'obra ha sigut acollida benivolament, sens entusiasme, pero respectantla en lo que val.

L'execució que hi han donat els experts artistes, als quals se'ls ha confiat l'interpretació, fou excelent en tots sentits, comensant per la bona direcció del primer actor Enrich Gimenez y acabant pel senzill treball del últim comparsa.

En Nolla, aquest actor tant aplaudit com envejat, ha fet una creació del difícil paper de «Sicart de Marjévol»; felicitem al senyor Gimenez per haberli escullit un paper tant apropiat a son temperament y felicitem al propi senyor Nolla per haber obtingut l'únich aplauso en la vetllada.

L'excelent Xirgu també feu bona labor, matisant el paper de «Raig de Lluna», que no comprenem per quals motius el públic no'l va aplaudir.

En Gimenez y tots els demás, com ja hem dit, van posar de relleu ses qualitats de bons comedians.

El decorat dels eminents escenografs Vilumara, Moragas y Alarma, es de lo millor entre lo bò que s'ha vist pels escenaris.

SALA IMPERI

La pomera. — Visió musical, en un quadro y en vers, original d'un distingit escriptor que s'amaga ab el pseudònim de Ll. Irla, y d'un musich que tampoch dona'l nom.

Una comedieta més pel teatre d'infants; delicada,

La Escena Catalana

fina y exquisida, que obtingué una bona execució, portada a cap per les petites actrius Redondo y Moré, que cada dia ho fan millor.

El senyor Marinello, també mereix lloansa per son treball en la direcció escènica

La musica y la presentació, adequades.

Un LUNCH a l'Enrich Borràs

Avans de donarnos comiat el gran actor Enrich Borràs, pera marxar cap a la Cort, a comensar els assajos pera la temporada que s'apropa, els seus companys de professió volgueren obsequiarlo ab un esplèndit *lunch*, qual festa va celebrarse dijous de la setmana passada, en l'espai local qu'ocupa l'Associació d'Actors Lirics y Dramàtics.

Ocupà la presidencia l'actor festeijat, tenint a sos costats als eminents dramaturchs, senyors Iglesias y Rusiñol y al president de l'Associació senyor Martí.

Contàrem més de cent comensals, recordant entre ells a les dames senyores Morera, Panadés, Daroqui, Mestres, Coy, Aranguren, Birba, Farnés, Bidoso, nena Calvo y'ls senyors Jaume Borràs, Miquel Rojas, Ricart Calvo, Alexandre Nolla, Vega, Joan Torelló, Eduart Blanca, Joseph Nieto, Ferràn Vilallonga, Joaquím Viñas, Joseph Font, Avel·l Galceràn, Ferràn Bozzo, Joseph M. Miquel, Gaston Mantua, Lluís Millà, M. Planas, S. Amorós, M. Bech, G. Bello, Venanci Alonso, Ricart Fernandez, Lluís de Lamor, Joseph Mas, Ricart Rodó, Agustí Aprile, Guillelm X. Roura, Ramón Tor, J. Masllovet, Juli León, Juli Vallmitjana, Juli Trull, Joseph M. Vila, J. Forcadas, Lluís Puiggari, Eusebi Bosch, J. Bergés, J. Cabruja, Joseph Guardia, Agustí Saumell, Enrich Lluelles, Salvador Cervera, Francisco Llano, Joan Munt Rosés, Lluís Munt, Manel Ballart, Claudi Rigolt, Vicens Daroqui, J. Torrents, Joan Flaquer, J. Llimona, Grau Buxedas, J. Morera, S. Bonavía, etc. etc.

Brindà el veterà Jaume Martí, en nom de l'A. y en castellà perquè tothom ho entengués.

Brindà en Rusiñol y digué que ho faria en català perquè aixís diria la meytat dels disbarats, pero no'n va dir cap, molt al contrari, que va parlar com un llibre, com diria un escriptor cursi. Com es de suposar l'autor d'*El Redemptor* va posar de relleu els honors que en Borràs ha donat al Teatre Català, passejantlo per l'altre part del Atlàntich y per Espanya mateix. Va dir que era convenient que li apreciessim els mèrits quan el tenim present y quan està ausent, y a propòsit va recordar un'anècdota del autor de *Los Pirineus*, qual relació va fer riure de valent als comensals.

Brindà l'Iglesias y fou escoltat religiosament el seu brindis, tot ell sinceritat. L'autor d'*Els vells* acabà son parlament demanant que's fes quelcòm profitós a favor d'un desgraciat germà d'Art, un ex empresari que va gastar sa fortuna pera presentar esplèndidament obres de la terra, y are es troba sol, cec y sens ampar de cap mena. Les caritatives paraules del representant dels humils van entrar al cor de la junta de l'A. de A.

L. D. y serà facil que a no trigar vegem anunciada una festa teatral, qual producte se destinarà al desgraciat ex-empresari don S. M.

Brindà l'actor Miquel Rojas, el director d'escena V. de la Vega y altres Srs. siguent tots molt aplaudits.

El senyor Mantua va llegir algunes adhesions d'artistes qu'excusaven sa assistència al acte.

Y s'aixecà l'insigne Borràs y digué molt belles coses que l'auditori les escoltà embadalit. Va dir que ab això d'escampar obres d'autors catalans, ell era un corredor com els demás professionals, sols que en treya més beneficis perque hi tenia més tant per cent.

—Hi guanyes més que l'amo,—va dir ab veu baixa en Rusñol.

Y en Borràs, va riure, va riure de gust, car la frasse del amich li va plaure. Digué en Borràs que may se troba tant bé que quan representa obres d'en Guimerà, Rusñol y Iglesias y a propòsit d'aquest últim, recorda que ja el sentia quan de jovenet anava a cercar protecció al seu director l'Antoni Tutau, ab el llibre sota l'aixella y una gorreta d'humil; recorda que a n'en Tutau li era simpàtic aquell xicot y després de escoltarli el seu primer drama (*L'angel de fanch i?*) li digué: Portal, que'l farèm. Y en Borràs que creya ab el seu mestre, en Tutau, va creure desseguida ab el jove autor que encare s'havia de manifestar. Y altres sinceritats va exposar l'orador, que foren molt ben acullides y per lo tant celebrades.

La junta va fer entrega a l'Enrich Borràs, d'un pergamí, en el qual se l'anomenava president honorari de la A. de A. L. y D.

Com epílech de la festa la precoz nena Calvo va executar a piano, en forma maravellosa, un vals escrit expresament pera l'acte que duya per nom *Enrique Borràs*. La petita artista fou molt celebrada. La composició musical va agràdar forsa als que l'escoltaren.

En fi, una festa hermosissima, que podia haber acabat de fer perfecta el fondista que va servir el lunch.

PRINCIPAL

El dia 30, dissabte, va inàngurarse la temporada ab la trilogia d'en Victor Balaguer, *Los Pirineus*.

El diumenge, dia 1, tarde y nit, varen representarse *Los Pirineus*.

Dilluns, dia 2, l'obra estrangera *La verge boja*.

Dimars, dia 3, l'obra estrangera *La verge boja*.

Dimecres, dia 4, funció dedicada an en Pitarra, ab ses obres *L'Heneuet* y *Cura de moro*.

Per ara encare no s'ha estrenat ni reproduhit res de Ramón Franqueza y Comas. Déu fassi que'ls seus cancellers li reconeixin que aixís segueix un bon camí.

UN FRAGMENT DE TITAYNA

drama líric de
Angel Guimerà y Enrich Morera

ESCENA VII

TITAYNA, ANTON, TOMÀS, PAGESOS, PAGESES, MOSSES DEL HOSTAL y EUDALT, que ha entrat indiferent, sense fixarse gayre en lo que passa.

TITA. May m'he embriagat! (*Plorosa.*)
CORO. Lo vi no's desprecia.
(*L'Anton li segeix oferint lo porró.*)

TITA. Sou dolents! Què us he fet?
ANTON. (*Amenassantla ab l'altra mà.*) Mira que't pegol
Amunt, te dich!

TITA. Déu méul
(*Pren lo porró y'l va a alsar, plorant.*)

CORO. (*Satisfet*) Arel
EUDALT. (*Prenentli'l porró.*) No; donem.

ANTON. Dèixala, tu!
EUDALT. No vuy. (*A n'ella.*) Agafet; vina.
Dèixals. No tingues por. (*Ella plora.*)

ANTON. Per què t'hi fiques?
EUDALT. Perque sou mala gent. Contra una dònal
Junts los valents! (*Irònic.*)

CORO. Aul Foral
EUDALT. Males ànimes!

(*Los pagesos rondinen cremats.*)

Qui gosi contra mi, que vinga. Au, prènmela tu, Antón. Què fas? Estich tot sol. Deixenlo!
(*Perque'ls altres no volen que's barallin.*)

Jo la guardo a eixa dòna de vosaltres, que era sola sens jo, que ni un n'hi havia per defensarla. Sou cobarts.

CORO. Que callis!
EUDALT. Vos dich cobarts. Cobarts! Que vinga un altre. Qui vulgal Tots plegats! Mala reiral... No la veyeu? Es jove, y en la terra no te patria ni llar! Y en son pit botre sent un cor qu'es igual al de vosaltres, y es sa sang y son plor igual al vostre, si'n sabeu de plorar.

TITA. (*Molt tendre.*) Mercès. (*Volguentsen anar.*)
EUDALT. Espera.

(*Molt conmogut.*)

Mireu, companys, sobre sa pell morena com resplandeix son ànima agraïda. Pera esborrar l'agravi... jo us demano que li feu una almoyna.

TITA. (Sense odi.) Nol...
EUDALT. Si; calla.
Qu'ells la faràn, que ho veig que'n tenen pena.
(Trayentse la barretina y anant captant.)
Au, companys!—Generós! (Li fan caritat.)
—Be està —Vosaltres.
TITA. Tots n'hi fan! Quí deu ser? Oh verge pural
EUDALT. Tú.—Ara aquest.—Tots. (Captant.)
(Anant cap a n'ella.) Qu'estich alegrel Escollat!
(Fent trincar la barretina.)

Mes si plores encarel
TITA. De contenta.
Mes no pels cèntims, no, qu'es d'agrahida;
o no ho sé pas... Potser perque dels homes
ets tu'l de més bon cor que hi ha a la terra.
EUDALT. (Molt alegre.)

Té, para. Ab dues mans. (Abocantli la barretina.)
TITA. Dom la mà teva.
(Mirantli la mà y després los ulls.)

Tens fet lo cor per estimar:
ho sé per art de bruixeria.
Tens fet lo cor per estimar,
que en ell per tot brolla alegria.
Quan sentis en lo cor
trucar la veu d'amor
estén les ales a la llum del día.

Si seràs rich jo no ho sé pas,
ni ho vuy saber, que m'agravia;
rich del amor si que ho seràs,
quis ho sab de cert l'ànima mia.
Quan sentis en lo cor
trucar la veu d'amor

obra'ls llabis y beu la llum del día.

(L'Eudalt queda confós, conmogut. Ella de cop, com si des-
pertés, diu fugint.)

Adéu. Mercès! Adéu!
EUDALT. (Com si despertés.) Hont vas? Esperal
TITA. Vaig pel mon, d'allà hont vinch. (Desapareix.)
EUDALT. Esperal Miral

(Ell la anava a seguir, y s'atura al véurela desaparèixer.)

CORO. Adeu, Titayna, adeu!
EUDALT. Se diu Titayna.
CORO. Oydà la gitaneta, y qu's garbosa!
—Jo la pogués haber, que tota encisa.
—Mes lo mercat va fort, y ja es la tarde.
—Y aviat tornarem als nostres pobles.
—Jo haig de comprar encara.
—Jo haig de vendre,
—Aném a ensellà 'l matxo.
—A guarní el carro.

ANGEL GUIMERA

Joventut Artística (Café Puig)

El dissabte tingué lloch l'inauguració de la temporada, posantse en escena *Un vagó*, el tercer acte de *La reyna jova y Sirena*.

La primera obra, com que no habian fet gaires assajos, sortí desgabellada. L'acte del darrer èxit d'en Guimerà, valgué a la senyoreta Fortuny «Alexia» y al senyor Quadreny «Rolant», molts aplaudiments per la justesa ab que interpretaren els tipos. Els demés ajudaren, fora del senyor Jorba, que no estava en caràcter. La marina de l'Apeles Mestres, trobà un conjunt forsa acceptable, sobressortint la simpàtica Fortuny, acompanyantla molt bé en Quadreny y en Parcerisas.

Barcino

Alternant ab altres obretes, el dissabte, uns quans novells aficionats al Art de Talia y segons els programes, dirigits per un tal J. Domenech, posaren en escena *Sebes al cap*, d'en Roig, prenenthi part els joves Domenech, Prunera, Borràs, Vicens y Lopez, fentho del tot malament, malgrat l'experiencia que's necessita en aquets cassos. La senyoreta Llorens, com a dama, tenia l'obligació de ferho més bé. La direcció, com es natural, deficiente.

Pabelló Tetuan

S'han representat darrerament les pessas *Un bany rus y La Planxadora*, habent escoltat el públich ab agrado el treball de les senyores Fanals, Martorell, Olivella y els senyors Romano, Murtra, Lopez, Segurana, Rey, Torres y Clarassó.

Teatre Edisón

Ultimament se representaren en aquest local les obres en tres actes, *Toreros d'hivern y L'Endemà de bodes*.

Totes elles anaren ajustades degut a la bona execussió per part de les senyores Guart y Sarbosa y senyors Viñallonga, Mora y Garrigós.

Institut de Sant Joseph (Sarrià)

Darrerament se posà en escena la comedia en un acte, *A caball d'un gos*, y la visió lírica-dramàtica, *El somni d'un Angel*.

En la primera, s'hi distingiren els senyors Sostres, Sunyer, Duràn y Brasó.

En l'interpretació de l'última, dejaren quelcòm que desitjar, excepció d'en Sostres y el noy Lluch, tots quans hi prengueren part.

La Familia Catalana

Pel día 8 del present més, tindrà lloch una escullida funció a benefici del aplaudit aficionat y director artístich en Alexandre Corberó, representantse *Terra baixa y Comedia de Comedies*.

L'Artesà

La vetlla del passat dissabte, tingué lloch una escullida funció, a benefici de la societat choral «La Actualidad Graciense.» A dit acte a més de varies pessas de concert, cantades per diferents chors, s'hi representà ab molt bon encert l'arranjament d'en Ferrer y Codina en un acte, *Pa-los y a casa*. La nombrosa concorrencia que hi assistí no escatimà els aplaudiments a tots.

La Filantròpica (Gracia)

El dissabte passat se representà en aquesta entitat l'aplaudit drama en tres actes, *Muralla de ferro*, en qual execució sobressortiren el director senyor Julià y la senyoreta Llobet (C) y el senyor Francitorra.

La direcció y presentació, acceptables.

L'entrada, un plè.

El diumenge passat, baix la direcció de Eugeni Roca, se representaren les comedies en un acte, *La teta gallinaire*, *Les tres alegries* y *Un beneit del cabàs*, interpretades ab mol encert per la senyoreta Roca, secundada mitjanament pels senyors Roca, Mansa, Calveras, Tarín, Zaro y Lladó,

Circol de Propietaris

El passat diumenge, tingué lloch una funció d'honor a n'en Joseph Modolell y al mestre senyor Ribas. En dita festa s'estrenà en aquest local el dramet líric de dits senyors, *L'esparvé*, obreta en la qual sos novells autors demostren apreciables qualitats.

La música del mestre Ribas, mola son lloch y contribuint al èxit de l'obra. En l'interpretació, sobressortiren les senyoretas Birba y Bergadà y els actors, J. Font y J. Alonso.

De nostres Corresponsals

A. BARBOSA

Sitges.—«Teatre Retiro.» El diumenge passat, la companyia Barbosa-Fremont, va representar el drama de Rusiñol *El místich*, en el qual van lluhir-se tots el interpres, que foren les senyoretas Fremont, Fernandez, Vallespir, Sra. Verdier y els senyors Mercader, Barbosa, Riera,

Ripoll, Alonso, Vallé y Bover. El senyor Mercader en el «Mossen Ramón» fou aplaudit al final de tots els actes y en especial al últim en el qual ens va fer una mort que va emocionar a tothom; el senyor Barbosa en el de «Bisbe y Miquel» magistral; la senyoreta Fremont y senyora Verdier, representaren el de «Marta y Francisca» respectivament, ab molt encert.

Manresa.—«Centre de l'Unió Comercial.» Tal com diguerem en el número passat, diumenge, tingué lloch la representació del drama de Godo, *La pubilla de Caixàs* y la pessa *Cura de moro*, de Pitarrà. En l'interpretació, la senyoreta Nemesia Aldabó, va portar-se bé. El personatge de «Elena» fou encarnat admirablement per aquesta actriu. El jove Ramón Planas en el «Nasi» molt en caràcter, trayent molt partit de llur paper, fent-se aplaudir. En Vallés també va agradar forsa per sapiguer-se be'l paper y encar que no era del seu caràcter hi obtingué entusiastes aplaudiments. En Miró, molt acceptable, sols li trovarem *pero* en la caracterisació del «Miquel.» En Vives (A), desencaxadíssim y sempre a remolch del consueta, cridava mes aquest que'l personatge. En Vintró, també molt desencertat. Els demés, Subirana, Borràs, Viñas y Camps, no mes que passadors.

La direcció molt descuydada y'l demés deixà molt que deitjar. En la pessa ens agradaren la esmentada actriu, en Vallés, Algué y Bosch. En Vives, en el «Coixet», massa exagerat.

Figuera.—«La Menestral.» En l'espai local d'aquesta entitat, s'hi representà el passat diumenge l'hermosa marina *La Barca*, dels eminents Apeles Mestres y Enrich Morera.

L'execució, a càrrech del quadro de l'entitat, anà del tot bé, sobressortint la simpàtica Pepeta Persiva, que per primera volta trevallava a Figueras, y que va ser justament ovacionada.

Per demostrar l'èxit d'aquesta obreta, farém constar que el públich va obligar a repetirla tota de dalt a baix.

Cervera.—«Teatre Principal.» Els dies 24 y 25, se representaren les obres, *El gos dels Baskerville*, *Foch Nou*, *Don Gonzalo o l'orgull del gech*, *Les garses*, *L'ase del hortolà* y *¡Què... compra maduixes!*

La companyia estava composta de les senyores Emilia Baró, Mercé Bayona, Joana Bozzo, Pilar Santaularia, Carme Huguet y A. Balstrou, y'ls senyors Joan Munt Rosés, Manel Ballart, G. Mantua, Capdevila, Eduart Torres, Modest Santaularia, Santiago Amorós, Feliu Petit, Lluís Munt, Lluís Baró, Alfred Mer, Joseph Mas y Francisco Sinca.

En *Les Garses*, l'interpretació fou quelcóm fluixeta. Les demés obres varen agradar en l'execució, especialment *Foch nou*.

Girona.—«Centre Republicà.» El día primer a la nit, la secció d'aquesta entitat va inaugurar la temporada d'hivern, possant en escena el drama del insigne Rusiñol, *L'Hereu Escampa*, que va esser desempenyat per les dames, senyores Ceña y la senyoreta Ventura, y pels senyors Vaqué, Riera, Busquets (L.) Torres, Grassot, Vilallonga, Teixidor, Oliviras, Busquets (D.) Julià, Perichs y Prunedà. Son dignes de tot elogigi, els senyors Vaqué en el «Jaio», Riera en el «Don Pascual», Busquets (L) en el «Guillèm», Torres en el «Julià», Grassot en el «Jaume». Tots els altres, trevallaren ab bona voluntat y carinyo, fent lo que pogueren per arrodonir el conjuat de l'obra. L'insigne Rusiñol que va assistir a representació, en el final de l'obra, fou cridat a les taules ab grans aplaudiments pel nombrós públich que aquella nit s'havia congregat en la sala.

Vich.—«Teatre Principal.» Després de una llarga temporada d'esser tancat nostre gran coliso pel teatre català, hem tingut el plaer de veurhi comensar temporada per la mateixa companyia que tant brillant campanya ha fet en Camprodón, y que tants aplausos porta rebuts del públich Vigatà, Casals-Cazorla. Està formada pels individus següents: Enrich Casals, Mas, Cazorla, Martí, Pelgrí, y les distingides senyoretas Marta Cazorla y Asunción Caeals y les senyores Roca y Villalba.

Posaren en escena per primera de abono, el preciós drama en tres actes de Guimerà, *Mossen Janot*.

Dita funció fou molt ben representada per tota la companyia, lluhintshi molt el senyor Casals, en el paper de «Mossen Janot», igual que la senyoreta Cazorla ab sa germana; el senyor Cazorla fau un «Toni» que no's podia demanar més, y la senyoreta Casals, majestral en la Rosó.

Lleyda.—«La Violeta.» El día primer del corrent, aquesta floreixenta Societat, va obrir ses portes, posant en

La Escena Catalana

escena, pera inauguració de temporada, el drama *Terra baixa*. El director de la secció, l'actor Baldomer Salas, en el «Manelich» ratllà a gran alsària, encara que si molta part de mímica la suprimís, resultaria més lluhit son treball, no obstant el va fer com era de esperar de aquest notable actor. La discreta actriu, senyoreta Agneta Pahissa, contractada pera treballar tota la temporada empresa, ens feu una «Marta» acabadíssima, encara que resultà un xich fret son treball; potser ho feya el cambi de públich, puig no había treballat may en aquesta ciutat. La senyora Martí, encarregada de la «Nuri», molt rebé; y les senyores Marsal, Pahissa (M.) y senyors Guardiola, Claramunt, Cervera, Piqué, Oliva, Poch y Claravall, en los respectius papers de «Pepa, Antonia, Sebastià, Joseph, Perruca, Mossen, Nando, Xeixa y Avi Tomàs», arrodoniren el conjunt, que per cert en algunes escenes van anar bastant malament.

Tots fóren aplaudits com a novells aficionats, y les actrius y el senyor Salas, tingueren que sortir a rebre els aplausos que tot lo públich els hi endressava al final de cada acte y en algún passatge del drama. Per final de vetllada es representà la comedia, *Viatje de boda*, molt ben interpretada per les senyores Martí y Pahissa (A.) y senyors Salas y Poch. Aquest últim, fluixet. Lo jove encarregat del «Joan», no ens convensé, també anava molt fluixet; de tots modos aquest es debutant y no había sortit may a les taules. Se dispense. Aquesta entitat ha començat ab bon peu y si treballa, tenint el director y les actrius que saben per ahont caminen, poden fer quelcòm de profitós, això sempre si fan català, que'l castellà el pronuncien bastant malament alguns de la secció dramàtica. Es un avís aquest que fem al senyor Salas, puig ens consta saberho de altres temporades. Els desitjem bona sort y que del plan que porten entre mans, en surtin airosos.

«La Lumiere.» També aquesta nova societat ha obert les portes, començant ab el drama en tres actes y en vers de Albanell *Fam d'or*. Aquest drama ha estat molt ben representat per la major part dels aficionats y aquets son, els senyors Vidal, Mercè, Moragues y Morón, ja que en sos respectius papers de «Miquel, Conrat, Enrich y Ramón» estigueren ajustats de debò, y foren aplaudits. El senyor Moragues, el trobarem massa vell, pues no cal estar tant ajupit per demostrà un home de 70 anys. El senyor Amorós, li comvé esmenarse bastant del vici de brincar y fer soroll inutil, y menos comunicació ab els espectadors. Els altres no del tot bé, pero podien passar. La direcció, per terra, y la presentació, bona. Tenim de fer esment als senyors de la secció, que sense un bon director, no faràn res de bò.

Dugues comedies més se representaren, y son, *Lo 33-333* el mateix dia per la tarde, ab interpretació bastant fluixa, y *Blanch y Negre*, possat per final de vetllada, també el mateix dia, ab interpretació passadora, sobressortint els seuyors Mercè y Moragues, en los papers de «Ambrós» y «Agustinet», per lo que foren aplaudits. Lo senyor Amorós en el «Goig-butxaques», més bé que a la tarde, y més bé que en el drama.

Reus.—«Societat La Palma.» Com a darrera funció de la temporada d'istiu, s'ha representat la comedia en un acte, *Pastor y Paloux*, essent desempenyada per la senyoreta Basseda y els senyors Blanchart, Vila, Sabaté y Sugrañes. El senyor Blanchart molt insegur y fora de tò.

«Fraternitat R. Radical.» En aquesta casa s'ha reformat el quadro d'aficionats que dirigeix en Joseph M. Benet, y de la que'n formen part les senyores Bonaventura Basseda y Paca Novials, y els senyors Francisco Blanchart, Pere

Ferré, Geroni Bartolí, Alexandre Vallverdú, Joseph Agustí, Emili Llonechs, Emili Boqué, Pere Buldó, y Joan Manresa. Anant la *escenografia* ha càrrech dels senyors, Joseph Pilas, Cosme Barberà y Francisco Franquet.

Per demà s'anuncia la inauguració de la temporada ab el drama en dos actes de Rusiñol, *El pati blau*, y la pessa, *Sense sogre*, aranjament d'Aulés.

Sabadell.—«Academia Catòlica.» El diumenge passat tingué lloch l'inauguració de temporada d'hivern, posant en escena, baix la direcció del aplaudit actor Esteve Trullàs, la comedia d'en Llanas, *Don Gonzalo o l'orgull del gech*. En el desempenyo agradaren molt els senyors Ramoneda, Company, Trullàs y Boada, en els respectius papers de «Grapa», «Lluís», «Canari», y «Toful», sens desmereixer els senyors Fontdevila, Subiràs, Mas (P.) Santandreu, Mas (Ll.) Penalva, y Rocabert.

«Societat Coral Colón.» Han posat en escena la sarsuela, *El primer dia*, que feu riure molt y agradà forsa, com també s'estrenà en aquesta societat el quadro dramàtic del novell escriptor Leandre Roura, *Un cop de riu*. Aquesta obreta fou escoltada ab molta atenció, a fi de poguer apreciar les qualitats que en ella es reuneixen y demostrèn que el seu autor senyor Roura pot fer quelcòm dintre l'escena catòlica. En l'execució s'hi lluhiren els senyors Viladomat, Fainé, Fontanet, Pous, y la senyora Cala, va fer lo que va poguer.

«Centre Sabadellench» (Gelats.) Han representat les obres: *La Santa*, *Gent d'ara*, *Lo mas perdut* y el monòlech *Mal casat*, prenent part en l'execució els joves Salvat, Soler, Bruguera, Gumbau, Aymerich, Mas, Altarriba, Farríol y molts altres, quals noms sentim no recordar.

Caldes de Montbuy.—Ab motiu de la festa major d'aquesta Vila, la companyia dramàtica catalana del actor en Joan Santacana, representarà en l'«Avens Nacionalista Republicà» les següents obres: Dia 8 d'Octubre, tarde: *La Noya maca*, y nit, *La Verge boja y Flors y Violes*.

Formen part d'aqueixa companyia les primeres actrius, Emilia Baró y Elvira Fremont, y ls actors, Carles Capdevila, Puiggarí, Ballart, Guixer, Morera, Armengol etc., y les senyores, Bayona, Fornés (A) y Albert.

Prat del Llobregat.—«La companyia que encapsala la senyora Llorente y que dirigeix el senyor Blanca, el dia 27, festa major d'aquest poble, posaren en escena el drama de Guimerà, *La filla del mar*, en hont la senyora Llorente hi estigué magistralment en el paper de «Agata», y el senyor Blanca encarnà molt bé el paper de «Pere Martí»; formaren molt bon conjunt tots els demés de la companyia, senyores Mas, Riera, Ballestroni, Gandía y senyors Saumell, Torras, Amorós, Rovira y Morera.

Teyà.—«Centre La Palma.» El passat diumenge, primer d'Octubre, els aficionats de la mateixa, ab la cooperació de la senyora Susana Molgosa, posaren en escena el drama, *Un Manresà de l'any vuit*, y la pessa, *Un ninot de molles*, que sortí no més que mitjanament, degut a que no's procura emprarhi els convenients assajos y estudis que requereix.

Es molt de doldre que no mancant facultats per sortir airos cada hu del paper que se li confia, no tinguí més forsa de voluntat en vencer per medi d'un petit esforç, aquesta mala y ridícula presentació que això produeix.

¿Serà escolta la aquesta advertència?

NOVES

La pròxima obertura del Teatre Català, es un fet.

La premsa aquests dies ha donat detalls de la organització de l'Empresa que ha de portar a terme la constitució del Teatre que representarà nostres ideals, el qual s'implantarà segurament a «El Dorado», ja nomenat «Teatre de Catalunya».

Moltes idees hi han en projecte, les quals farèu públiques tant aviat ens ho permetin els organitzadors, que guarden especial silenci, tenint en compte sa delicada missió.

Malgrat aquest silenci, nosaltres no podem de menys que ser indiscrets y 'ns atrevim a adelantar lo següent.

Que la temporada de Teatre Català de vers, comensarà pel Janer y acabarà a la segona Pasqua.

Que s'estàn fent gestions pera que al acabar aquesta temporada, en el mateix teatre, comenci altre temporada de Teatre Líric Català, dirigit per l'eminent mestre Morera.

Que encapsalaràn la llista de la companyia de vers, reputats artistes d'indiscutible mèrit, sobretot per lo que toca a les parts de galàn, primeres actrius y actor còmic.

Que s'inaugurarà la temporada ab estrenes de obres de Guimerà, Rusiñol, Iglesias, seguint després les d'Apeles Mestres, Maragall, Pous y Pagès, Creuher, Puig y Ferratèr, Artís, Morató, Gual, Giol, Folch y Torres, Aulés, Ramón Ramón, Burgas, Muntanola, Marinel-lo, Colomer y Fors, Agulló, Carrión, etc.

Que no's faràn obres estrangeres, donant aixís motiu de que tot lo que reportin les propietats ingresin a favor dels autors catalans.

Y que... (callèm, que potser en diríem massa.)

Panteisme, es el títol d'una revista quincenal, de literatura y art, que comensarà a sortir el dia 15 del corrent.

Forman la redacció d'aquesta nova revista els senyors Joaquim Biosca, Plàcit Vidal, J. M. de Sucre, Francesch Recaséns y Ricart Ballester.

Tenim el sentiment de comunicar que el número de LA ESCENA CATALANA, que teníem anunciat, dedicat a la gentil actriu Marguerida Xirgu, no el publicarem, per ara.

Explicació: Les circumstancies de que durant aquesta temporada al Principal no s'hi puguin fer obres de nostres principals dramaturchs, li han donat a tal Teatre el caràcter de extranger, per lo que's de creure que aquesta eminent actriu no representarà les obres que li han de donar l'honor d'actriu del Teatre Català, que's tal com desitjabem presentarla nosaltres al nostre públich.

De tots modos, com que confiém en que, a no tardar, la nostra Marguerideta formarà part d'una companyia genuinament catalana, guardèm pera aquella data la publicació de un número extraordinari, esplèndid, com se mereix la primera de nostres actrius, a qui hem admirat sempre y admirèm encare.

Ha deixat de formar part de la Societat «La Salut» de Gracia, el que n'era director Pere Castellet, per passar a la nova agrupació que s'està formant per actuar en alguna societat d'aquesta localitat, titulada «La germanor catalana.» El senyor Castellet pensa debutar ab el drama de l'Iglesias, *Els vells*.

Per *La Veu de Catalunya* ens en enterèm que: L'eminent mestre Enrich Morera ha donat una audició

de la seva òpera *Titayna*, que va merèixer generals elogis dels que tingueren l'honor d'escoltarla.

Entre ells hi havia l'Angel Guimerà, en Pere Muntanyola, en Miquel Llobet, en Joaquím Pena, en Lluhi Rissech, en Morales Pareja, en Joseph Zulueta en Nogués, en Llopart, el mestre Goberna, el representant d'en Morera senyor Robert y el mestre Pujol.

L'obra d'en Guimerà, publicada l'any passat, té un argument plè d'interés. La música que hi ha posat en Morera, té un ayre catalanesch ben remarcable. La partitura en conjunt, resulta perfectament adequada al caràcter de l'acció y de cada un dels personatges del drama.

Els varen felicitar efusivament al mestre Morera per aquesta nova obra, que es una prova ben palesa del seu talent artístich y de la seva inspiració.

En Joaquín Pena ha fet vots pera que *Titayna* sigui estrenada al Liceu per la Maria Pitxot durant la tempoda vinenta.

En el «Botlletí del Ateneu Obrer del Districte II,» s'anuncien les obres teatrals que's representarán durant el mes d'Octubre, a càrrech de la companyia Boquet-Garrigó.

Son aquestes: *El fill del Rey*, *La Reyna*, *Els fadrins exterms*, *L'amich Círcera*, *L'Hereu Escampa*, *Un joch de cartes*, *Flors y Violes* y *La pubilla del Vallès*.

Cumplint nostres promès, y com a dato curisó, públiquem avuy en primera plana el retrat del actor Pau Podestà, en la interpretació del «Manelich» en *Terra baixa* del mestre Guimerà.

Es en Pau Podestà el més eminent dels actors argentins; sa fama, per les repúbliques sud-americanes, es gran, ventse constantment sollicitat per poderoses empreses.

En Podestà presenta una *Terra baixa* en criollo, això vol dir que fa el «Manelich» a la seva manera, respectant, per això la idea de son autor. El públich l'aplaudeix.

S'ha format una companyia d'actors catalans, que actuarà, durant la temporada d'hivern, a Maho, al Teatre Principal.

Encapsalen la llista el primer actor y director F. Ortega de Quintana y la primera actriu Dolors Ricart de Fortuny.

A més d'aquests artistes fomen l'elench les dames senyores Teresa Arquer, Francisca Panadés, Teresa Pujol, Dolors Rogent, Presentació Torres, Marieta Torres, Emilia Vega, y els senyors Joseph Arimón, Joseph Cubruja, Pere Calvo, Enrich Lluellas, Joan Munt Rosés, Bartomeu Pujol y Joan Sans.

S'explorà el repertori castellà, alternant ab algunes funcions en català que aniràn a càrrech del primer actor Joan Munt Rosés; son aquestes *La Reyna jova*, *El Detectíve Xerlock Holmes*, *La Verge boja* y *Juventut de Princep*.

Ja ens endonarà compte nostre corresponsal.

La temporada comensarà el 21 del corrent.

LA ESCENA CATALANA

Setmanari Teatral

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Un trimestre. 2 pessetes. — Un any: 7'50 pessetes.

NÚMERO SOLT: 15 cèntims.

PAGO A LA BESTRETA

Redacció y Administració: Plassa del Pi, 5.—Barcelona.

Imprempta de LA ESCENA CATALANA, Plassa del Pi, 5